

Arrels 6. L'Església a Catalunya

Dij, 12/08/2010 per Catalunya Religió

(Bernabé Dalmau / CR) El document [Arrels Cristianes de Catalunya](#) que anem comentant no sols tracta del tema del nacionalisme vist des d'un angle cristià sinó que estudiarà també dos temes de forta actualitat: la justícia social i la immigració. Abans, però, dedica tres apartats a tres arguments -l'Església a Catalunya, Pluralisme, Recordar les nostres arrels- que, de fet, són una panoràmica sobre el passat, el present i el futur.

El que ara presentem es podria sintetitzar així: l'Església catòlica ha contribuït de manera important a forjar Catalunya; ens reconeixem i ens refermem en una ininterrompuda tradició de fidelitat al nostre país.

I l'apartat és una descripció d'aquestes mostres de fidelitat per part de prohoms que en cap moment no defalliren en el seu compromís a favor de l'Església i del país. Per dir-ho d'alguna manera, la descripció, sumària, recorda més la historiografia a l'estil de Ferran Soldevila que la de Jaume Vicens i Vives. Com que no es pot dir tot, aquestes síntesis sempre poden presentar llacunes. Per exemple, hauria quedat molt bé que els bisbes esmentessin l'impacte cultural de la llarga tradició de Concilis Tarraconenses. És comprensible que, al costat de grans figures unànimement reconegudes, se'n presentin de menys populars però igualment importants per tal de fer veure que durant els anomenats segles de decadència també hi havia personatges d'Església que mantenien la flama de la cultura catalana.

Són figures que cal no oblidar, i en el moment de ser escrites les *Arrels cristianes* hi havia una certa moda a minimitzar l'aportació de l'Església al país. També continua essent-hi ara, al cap de vint-i-cinc anys, amb el pretext de voler col·locar el catolicisme al mateix pla de les altres religions que la immigració o la globalització han aportat a Catalunya, però que en realitat són minoritàries. D'altra banda, els catalans solem anar de l'extrem del cofoisme al de l'absència d'autoestima, i això tampoc no és bo. Recordar les aportacions de la història del

cristianisme a casa nostra pot apropar-nos millor a la realitat.

De fet, la finalitat d'aquest repàs històric és "d'animar els nostres diocesans a mantenir aquesta aportació viva i altura d'una tradició tan gloriosa". Amb molta menys extensió també es fa esment de les realitats negatives, fruit de febleses humanes i d'agents exteriors; potser també una mica d'autocrítica del comportament de la jerarquia episcopal hauria fet més convincent la panoràmica.

I acaba amb una al·lusió al marginament injust i el sacrifici de persones i d'institucions, tot distingint bé entre la persecució religiosa el 1936 i el desmantellament d'organitzacions d'apostolat, de publicacions i de centres de cultura el 1939.

Arrels Cristianes de Catalunya (1985)

Els bisbes de Catalunya

La presència cristiana a la nostra terra remunta fins als primers segles. Els acta del bisbe Fructuós l'any 259 en són [la primera dada documentada](#).

En forjar-se la nacionalitat catalana, molts noms albiradors de l'Església ho són també del país naixent. La figura de l'Abat Oliba, bisbe de Vic, abat de Ripoll i de Cuixà i fundador de Montserrat, encarna l'esperit de tota una època. Mentre la societat catalana comença a estructurar-se, rep dels monestirs i de les catedrals l'impuls de l'esperit cristià que es manifesta en institucions tan noves i decisives com la de «la pau i la treva». És un moment singular en el qual la fundació del país i l'establiment de l'Església van plegats. Un dels primers documents de la llengua catalana són unes homilies, les d'Organyà.

Aquesta presència continuarà sempre, prenent formes diverses segons l'evolució dels temps. L'obra de la Mercè serà exponent d'una hora de plenitud. En canvi, el canonge Pau Clarís exemplificarà, al s. XVII, la figura del defensor de la ciutat en moments difícils: «Mori jo, mori infamement, i respiri i visqui l'afligida Catalunya».

A partir de l'11 de setembre de 1714, nombrosos eclesiàstics sofreixen persecució per haver restat fidels a les institucions del país i a la llengua del poble. Són anys adversos, però no pas mancats d'esforç i de treball. El rector de Sant Martí d'Ollers, Baldiri Reixach publica, el 1749, les «Instruccions per l'ensenyança de minyons», que coneix set edicions catalanes. El també prevere Josep Pau Ballot publica el 1815 la primera gramàtica catalana moderna, titulada «Gramàtica i apologia de la llengua catalana». Ja en el llindar de la Renaixença, sant Antoni Maria Claret, ultra recórrer tot Catalunya predicant sempre en llengua catalana i vindicant-ne la necessitat, publica nombrosos fulls i opuscles en català. Del seu llibre «Camí dret i segur per arribar al cel», publicat el 1843, se'n feren unes dues-centes edicions amb centenars de milers d'exemplars.

I arribem a Jacint Verdaguer, geni de la llengua renaixent, a Morgades, restaurador de Ripoll i defensor del catecisme en català, a Torras i Bages, que aporta a la Renaixença una reflexió cristianes a partir dels pensadors més decisius

de la nostra història en tot l'àmbit de la llengua catalana. I a cristians —seglars i clergues— tan actius en el procés de recuperació de la cultura del país com els Llimona i Gaudí, en el camp de l'art; Maragall, Ruyra, López Picó i Carles Riba en la literatura; Cardó, Manyà, d'Esplugues, Clascar i Ubach en el pensament i la teologia; a Vidal i Barraquer, Carreras, Carbonell, el pare Vallet i l'Obra d'Exercicis, Albert Bonet i la Federació de joves cristians, Batlle i l'escoltisme, Bofill i Matas i Carrasco i Formiguera en la política.

Esmentem tots aquests noms, a manera d'exemple, per tal de recordar la important aportació dels cristians a Catalunya, i per tal d'animar els nostres diocesans a mantenir aquesta aportació viva i a l'altura d'una tradició tan gloriosa.

Al marge d'aquest camí d'exemplaritat, no volem pas amagar l'existència de realitats negatives, a vegades fruit de febleses humanes i, altres vegades, del joc d'accions i reaccions que formen la nostra tan treballada història; de la instrumentalització que els poders temporals han pretès fer, sovint amb èxit, de l'Església; de les interferències en l'Església del país d'instàncies eclesials foranes, a cavall de la política.

Però volem dir que és en aquella ininterrompuda tradició de fidelitat a Catalunya que ens reconeixem i ens refermem. Una fidelitat especialment notable en els nivells més populars, i que, a vegades, ha comportat el marginament injust i el sacrifici de persones i d'institucions. El desmantellament dràstic d'organitzacions d'apostolat, de publicacions i de centres de cultura que patí l'Església catalana el 1939 n'és un exemple relativament proper. Una prova que, unida a la cruenta persecució religiosa que la precedí, el 1936, i que també cal considerar, suposà un autèntic viacrucis per als catòlics catalans.

Bernabé Dalmau

Monjo de Montserrat

Altres articles

-Consideracions Generals

[Importància de les "Arrels Cristianes de Catalunya" \(I\)](#)

[La cohesió d'un episcopat \(II\)](#)

[Els límits d'una certa visió de Catalunya \(III\)](#)

[Les "Arrels cristianes" en el Concili Provincial Tarraconense \(IV\)](#)

-Comentari a la lectura del text

1. [Proemi](#)
2. [Amor i servei a Catalunya](#)
3. [El fet de la nacionalitat catalana](#)
4. [Una cultura](#)
5. [Una època de canvi](#)
6. [L'Església a Catalunya](#)
7. [Pluralisme](#)
8. [Recordar les nostres arrels](#)
9. [Justícia social](#)
10. [Els qui han vingut de fora](#)
11. [Epíleg](#)